YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
18 päivänä kesäkuuta 1998 *

Asiassa C-208/97,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Francisco de Sousa Fialho, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Portugalin tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöihin liittyvistä asioista vastaavan osaston oikeudellisen yksikön päällikkö Luís Fernandes ja valtion vesilaitoksen oikeudellisen yksikön päällikkö João Lopes Fernandes, prosessiosoite Luxemburgissa Portugalin suurlähetystö, 33 allée Scheffer,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan ensisijaisesti, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan kolmannen kohdan ja muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/156/ETY (EYVL L 74, s. 49) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kaikkia kyseisen direktiivin nou-

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

dattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, ja erityisesti, koska se ei ole laatinut tässä direktiivissä tarkoitettuja erityisohjelmia, ja toissijaisesti, koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Ragnemalm sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray, G. Hirsch ja K. M. Ioannou (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 2.4.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.5.1997 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan ensisijaisesti, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan kolmannen kohdan ja muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston

direktiivin 84/156/ETY (EYVL L 74, s. 49; jäljempänä direktiivi) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kaikkia kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, ja erityisesti, koska se ei ole laatinut tässä direktiivissä tarkoitettuja erityisohjelmia, ja toissijaisesti, koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä viipymättä komissiolle.

2 Direktiivin 3 artiklassa säädetään teollisuuslaitoksista peräisin olevien elohopeapäästöjen päästöstandardeista.

3 Sellaisen elohopean aiheuttaman pilaantumisen estämiseksi tai poistamiseksi, joka johtuu sellaisista muista laitoksista peräisin olevista päästöistä, joille päästöstandardeja ei voida vahvistaa, eikä säännöllisesti valvoa lähteiden hajallaan olon takia, direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on laadittava erityisohjelmat [sellaisista useista eri lähteistä, jotka eivät ole teollisuuslaitoksia,] peräisin olevia elohopeapäästöjä varten, joihin ei käytännössä voida soveltaa 3 artiklassa annettuja päästöstandardeja. [1] Direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetään myös, että erityisohjelmia sovelletaan 1.7.1989 alkaen, ja ne on toimitettava komissiolle.

4 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksi antamisesta ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

5 Koska komissio ei ollut saanut mitään ilmoitusta siitä, että Portugalin hallitus olisi saattanut täytäntöön tässä direktiivissä tarkoitetun ohjelman tai siinä tarkoitetut

1 — Lainausta on korjattu hakasuluissa olevin osin yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen käännös on epätarkka.

ohjelmat, komissio vaati sitä 4.12.1992 päivätyllä kirjeellä ilmoittamaan näistä ohjelmista sille kahden kuukauden määräajassa.

6 Koska komissio ei ollut saanut Portugalin tasavallalta minkäänlaista vastausta, eikä sillä ollut tiedossaan mitään muutakaan seikkaa, jonka perusteella se olisi voinut päätellä tämän jäsenvaltion laatineen ohjelman tai ohjelmat, se kehotti 18.6.1993 päivätyllä virallisella huomautuksellaan Portugalin tasavaltaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

7 Portugalin tasavalta vastasi tähän vaatimukseen 6.1.1994 päivätyllä kirjeellä, jossa se esitti, että koska kloorialkalielektrolyysiteollisuusalalla toimivia yksiköitä lukuunottamatta muita elohopeapäästöjä aiheuttavia yksiköitä ei ole olemassa, ei elohopeapäästöjä eikä elohopeasta aiheutuvaa pilaantumista ole, joten direktiivin 4 artiklassa tarkoitettujen ohjelmien laatimisvelvollisuuden osalta määräävä edellytys puuttuu ja näiden ohjelmien laatimisvelvollisuutta ei siten voida soveltaa siihen.

8 Koska komissio ei ollut vakuuttunut siitä, että Portugalin tasavallan esittämät huomautukset olivat perusteltuja, se osoitti sille 25.10.1995 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

9 Portugalin tasavalta vastasi 18.7.1996 päivätyssä kirjeessä komission perusteltuun lausuntoon ilmoittamalla, että se katsoo, että ohjelmien täytäntöönpaneminen on välttämätöntä ja että niiden täytöntöönpanemisella on kiire, mutta että ohjelmien soveltaminen on osoittautunut erityisen vaikeaksi hajallaan olevien ja useiden eri lähteiden yksilöimistä koskevien ongelmien vuoksi. Portugalin tasavalta lisää, että

se kartoittaa parhaillaan sitä, mitkä mahdollisuudet ja millä ehdoilla sillä on päästä sopimukseen kyseisten tahojen (ammatilliset järjestöt, sairaalat, kuntien hallinnot ym.) kanssa; lisäksi se määrittää useista eri lähteistä, jotka eivät ole teollisuuslähteitä, peräisin olevia elohopeapäästöjä koskevia teknisiä edellytyksiä, määrittelyperusteita ja valvontasääntöjä. Sen mukaan näiden hankkeiden toteuttamiseen tarvitaan vielä kolme kuukautta ja että se ilmoittaa komissiolle tuloksista aikanaan.

10 Komissio ei tämän kirjeen jälkeen ollut saanut Portugalin hallitukselta minkäänlaista tietoa, jonka perusteella se olisi voinut päätellä tämän jäsenvaltion täyttäneen direktiivin mukaiset velvoitteensa. Se nosti siten nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

11 Komission mukaan Portugalin tasavallan perusteltuun lausuntoon antamasta vastauksesta käy ilmi, että kyseinen valtio ei kiistä direktiivin 4 artiklassa tarkoitettujen erityisohjelmien laatimisvelvollisuuttaan. Se toteaa kuitenkin, että säädettyjen määräaikojen loppuunkulumisesta huolimatta Portugalin tasavalta ei ole laatinut eikä soveltanut erityisohjelmia, ja että joka tapauksessa se ei ole ilmoittanut niistä sille. Näin ollen Portugalin tasavalta on jättänyt noudattamatta perustamissopimuksen 189 artiklan kolmannen kohdan ja direktiivin mukaisia velvoitteitaan.

12 Portugalin tasavalta ei kiistä jättäneensä noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan komission väittämin tavoin. Se korostaa, että se on yrittänyt voittaa direktiivin 4 artiklassa tarkoitettujen elohopeapäästöjä koskevien erityisohjelmien laatimisessa ilmenneet vaikeudet erityisesti siltä osin kuin niitä on ilmennyt useista eri lähteistä peräisin lähteiden yksilöimisen osalta. Näistä ponnisteluista huolimatta ohjelmien

laatimisen loppuunsaattamiseen liittyy vielä joitakin ongelmia ohjelmien monimutkaisuuden takia.

13 Edellä esitetystä seuraa, että direktiiviä ei ole saatettu siinä säädetyssä määräajassa täytäntöön.

14 Näin ollen komission kannetta on pidettävä perusteltuna.

15 Näin ollen on todettava, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kaikkia kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, ja erityisesti, koska se ei ole laatinut tässä direktiivissä tarkoitettuja erityisohjelmia.

Oikeudenkäyntikulut

16 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Portugalin tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Portugalin tasavalta ei ole noudattanut muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/156/ETY 4 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kaikkia kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja erityisesti koska se ei ole laatinut tässä direktiivissä tarkoitettuja erityisohjelmia.

2) Portugalin tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Ragnemalm Mancini Murray

Hirsch Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä kesäkuuta 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja